

«Փըրֆեկթ Աուդիտ» ՍՊԸ

Հասցե՝ ՀՀ, քաղաք Երևան, Տիգրան Մեծի 4

ՀՎՀՀ՝ 02591995

Հեռ./ֆաքս՝ /010/ 524 724

Հ Ա Շ Վ Ե Տ Վ ՈՒ Թ Յ ՈՒ Ն

ՀՀ ԼՈՌՈՒ ՄԱՐԶԻ ՓԱՄԲԱԿ ՀԱՄԱՅՆՔԻ 2024 ԹՎԱԿԱՆԻ ԲՅՈՒՋԵԻ ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՌԻԴԻՏԻ

Համայնքի բյուջեն տեղական ինքնակառավարման մարմիններին Սահմանադրությամբ և օրենքներով վերապահված լիազորությունների իրականացման համար անհրաժեշտ դրամական միջոցների ձևավորման և ծախսման ֆինանսական ծրագիր է: Համայնքի բյուջեն ակնկալվող եկամուտների և առաջարկվող ծախսերի համապարփակ թվարկումն է գալիք ֆինանսական տարվա համար, կառավարման մարմինների յուրաքանչյուր գործառույթի գծով: Համայնքի բյուջեի որպես կառավարման միջոց կարող է օգնել համայնքին սահմանելու և գնահատելու համայնքային ստորաբաժանումների գործունեության արդյունավետությունը: Այն հնարավորություն է տալիս բարձրացնելու համայնքի կառավարման պատասխանատվությունը և հաշվետու լինելու աստիճանը: Բյուջեի առավել արդյունավետ, օգտավետ, նպատակային լինելու տեսանկյունից շատ կարևոր է բյուջեի կատարման նկատմամբ պարբերական հսկողության իրականացումը, ինչպես նաև բյուջեի կատարողականի վերլուծության ենթարկումը:

Փամբակ համայնքի ղեկավարի 2024 թվականի դեկտեմբերի 27-ի թիվ 1559-Ա որոշմամբ հաստատված Փամբակ համայնքապետարանի ներքին աուդիտի 2025 թվականի տարեկան ծրագրի համաձայն իրականացվել է Փամբակ համայնքապետարանի աշխատակազմի բյուջետավորման գործընթացի, ծախսերի ըստ բյուջետային գործառնական և տնտեսագիտական դասակարգման կատարման կատարողական աուդիտ, որի շրջանակներում ուսումնասիրվել և վերլուծվել է կից ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են 2024 թվականի

դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բյուջեի կատարման եկամուտների և ծախսերի հաշվետվությունները:

Վերլուծության արդյունքում պարզվել է, որ թեև բյուջեն կազմելիս հիմքում դրվել են նախորդ տարիների ցուցանիշների համեմատականները (դինամիկան), այդուհանդերձ արձանագրվել են թերկատարումներ որոշ եկամուտների և ծախսային ուղղությունների մասով: Կատարված վերլուծությունները, ներկայացված բացատրություններն և պարզաբանումները ներկայացված են ստորև.

Փամբակ համայնքի 2024 թվականի բյուջեի ամփոփ աղյուսակ ծախսերի գծով

Լոռու մարզի Փամբակ համայնքի 2024 թվականի բյուջեի կատարման տարեկան հաշվետվության կատարողականի աուդիտ

Փամբակ համայնքի 2024 թվականի բյուջեի ամփոփ աղյուսակ եկամուտների գծով
/հազ.դրամ/

Հոդվածների անվանումը	Եկամուտների պլան	Ճշտված պլան	Փաստացի մաս	Շեղում գումարով		%
				+	-	
1. Հարկային եկամուտ	99,362	95,456	99,003	3,547		103.72%
ա) Անշարժ գույքի հարկ	35,075	31,010	31,984	974		103.14%
բ) Գույքային հարկեր այլ գույքից	59,380	59,539	57,801		-1,738	97.08%
գ) Տեղական տուրքեր	4,907	4,907	9,218	4,311		187.85%
2. Պաշտոնական դրամաշնորհներ	514,465	634,087	595,119		-38,968	93.85%
ա) Ընթացիկ ներքին պաշտոնական դրամաշնորհներ՝ ստացված կառավարման այլ մակարդակներից	514,465	519,854	514,622		-5,232	98.99%
բ) Կապիտալ ներքին պաշտոնական դրամաշնորհներ՝ ստացված կառավարման այլ մակարդակներից	0	114,232	80,497		-33,735	70.47%
3.Այլ եկամուտներ	68,089	98,209	75,417		-22,792	76.79%
ա) Գույքի վարձակալությունից եկամուտներ	13,980	12,450	13,147	697		105.60%
բ) Վարչական գանձումներ	19,996	19,996	24,622	4,626		123.13%
գ) Ընթացիկ տրանսֆերտներ	15,000	40,000	14,000		-26,000	35.00%
դ) Կապիտալ տրանսֆերտներ	8,213	8,213	0		-8,213	0.00%
ե) Այլ եկամուտներ	10,900	17,550	23,649	6,099		134.75%
Ընդամենը	681,916	827,752	769,539		-58,213.00	92.97%

Փամբակ համայնքի 2024 թվականի բյուջեի ամփոփ աղյուսակ ծախսերի գծով

/հազ.դրամ/

Հոդվածների անվանումը	Ծախսերի պլան	Ճշտված պլան	Փաստացի մաս	Շեղում գումարով		%
				+	-	
1. Ընդհանուր բնույթի հանրային ծառայություններ	302,949	303,911	271,422		-32,489	89.31%
2. Տնտեսական հարաբերություններ	39,340	159,962	56,779		-103,183	35.50%
3. Շրջակա միջավայրի պաշտպանություն	96,871	98,871	97,821		-1,050	98.94%
4. Բնակարանային շինարարություն և կոմունալ ծառայություն	43,409	97,636	10,937		-86,699	11.20%
5. Առողջապահություն	250	250	0		-250	0.00%
6. Հանգիստ, մշակույթ և կրոն	64,422	67,567	61,039		-6,528	90.34%
7. Կրթություն	95,987	138,312	96,229		-42,083	69.57%
8. Սոցիալական պաշտպանություն	3,500	3,500	2,260		-1,240	64.57%
9. Հիմնական բաժիններին չդասվող պահուստային ֆոնդեր	35,188	0	0			
Ընդամենը	681,916	870,009	596,487		-273,522	68.56%

2024 թվականին համայնքի բյուջեով նախատեսված որոշ եկամտատեսակների գծով կատարվել են թերակատարումներ կամ գերակատարումներ, իսկ գործառնական դասակարգման որոշ ծրագրերով նախատեսված ծախսերը թերակատարվել են, որոնց վերաբերյալ ղեկավարության կողմից ներկայացվել են ներքոհիշյալ բացատրություններն ու պարզաբանումները.

Եկամուտներ

2024 թվականին համայնքի բյուջեով նախատեսված որոշ եկամտատեսակների գծով եկամտատեսակների գծով կատարվել են թերհավաքագրումներ կամ գերահավաքագրումներ, որոնց վերաբերյալ ղեկավարության կողմից ներկայացվել են հետևյալ բացատրություններն ու դիտարկումները.

1. Տեղական տուրքեր ` /187.85%/ 9,218 հազ. ՀՀ դրամ

Տեղական տուրքերի գծով 87.85 տոկոս գերակատարումը պայմանավորված է հետևյալ հանգամանքներով՝

- 2025թ. 1-ին եռամսյակի, իսկ դիզելային վառելիքի դեպքում՝ ամբողջ տարվա համար թույլտվությունների համար վճարումները եղել են դեկտեմբերի վերջին:
- Տարեվերջին ավելացել է նոր տնտեսավարող սուբյեկտ
- Շինարարության թույլտվությունների քանակը ավելացել է, որոնք պլանավորված չեն եղել:

2. Կապիտալ ներքին պաշտոնական դրամաշնորհներ՝ ստացված կառավարման այլ մակարդակներից՝ /70.47%/ 80,497 հազ. ՀՀ դրամ

Կառավարման այլ մակարդակներից կապիտալ ներքին պաշտոնական դրամաշնորհների 29.53 տոկոս թերակատարումը պայմանավորված է այն հանգամանքով, որ 2024թ-ի սուբվենցիոն ծրագրերի մեծ մասը հաստատվել են տարեվերջին, որի հետևանքով մրցույթներն իրականացվել և պայմանագրերը կնքվել են նոյեմբեր-դեկտեմբեր ամիսներին, կապալառու ընկերությունները չեն հասցրել շինարարական աշխատանքներ իրականացնել: Համայնքում 2024թ-ին մեկնարկած սուբվենցիոն ծրագրերի մի մասի համար պետության կողմից հատկացվելիք մասնաբաժինը դեռևս կառավարության նիստով չի հաստատվել և համայնքին չի տրամադրվել:

3. Վարչական գանձումներ /123.13%/ 24,622 հազ. ՀՀ դրամ

Վարչական գանձումների 23.13 տոկոս գերակատարումը պայմանավորված է այն հանգամանքով, որ պլանավորումից ավել է գանձվել 4626000 ՀՀ դրամ, քանի որ 2024 թ-ին մի քանի բնակավայրերում ևս սկսվել է աղբահանության գործընթացը, միայն 2432400 դրամ ավել է գանձվել աղբահանության վճարը, ինչպես նաև՝ պլանից ավել է գանձվել ինքնակամ կառույցների օրինականացման մասով գանձվող վճարը, քանի որ ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով ինքնակամ կառույցների օրինականացման վերջնաժամկետ էր սահմանվել 2024թ-ի դեկտեմբերը:

4. Ընթացիկ տրանսֆերտներ /35.00%/ 14,000 հազ. ՀՀ դրամ

Ընթացիկ տրանսֆերտների 65 տոկոս թերակատարումը պայմանավորված է այն հանգամանքով, որ համայնքի տարածքում գործող Քարաբերդի ոսկու հանքավայրը շահագործած «ԱՍՍԱԹ» ՍՊԸ-ն յուրաքանչյուր տարի համայնքին նվիրատվություն է տրամադրել՝ ուղղված համայնքի սոցիալ-տնտեսական ծրագրերին: Հանքարդյունաբերության թույլտվության ժամկետի ավարտի հետ կապված ընկերությունը դադարեցրել է իր գործունեությունը, որի հետ կապված 2024թ-ին որպես նվիրատվություն գումարի մի մասն է տրամադրվել:

5. Կապիտալ տրանսֆերտներ / 0.00%/ 0 հազ. ՀՀ դրամ

Կապիտալ տրանսֆերտների կատարման բացակայությունը պայմանավորված է այն հանգամանքով, որ պլանավորումը կատարվել է անցած տարիների դինամիկան հաշվի առնելով, իսկ 2024 թվականին միջազգային կազմակերպության կողմից տրանսֆերտ չի իրականացվել:

6. Այլ եկամուտներ / 134.75%/ 23,649 հազ. ՀՀ դրամ

Այլ եկամուտների 34.75 տոկոս գերակատարումը պայմանավորված է այն հանգամանքով, որ 5230584 ՀՀ դրամը ՀՀ Էկոնոմիկայի նախարարության կողմից տրամադրվել է համայնքին, որպես «Բուսաբուծության աջակցության ծրագրով» նախատեսված փոխհատուցման վճար, որը համայնքին է տրամադրվել 2024թ-ի դեկտեմբերի 26-ին: Մնացած 868416 ՀՀ դրամը ավել է գանձվել օրենքով և այլ իրավական ակտերով գանձվող վճարներից:

Ծախսեր

2024 թվականին ըստ գործառնական դասակարգման ներքոհիշյալ ծրագրերով նախատեսված ծախսերը թերակատարվել են, որոնց վերաբերյալ ղեկավարության կողմից ներկայացվել են հետևյալ բացատրություններն ու դիտարկումները.

1. Ընդհանուր բնույթի հանրային ծառայություններ /89.31%/ 271,422 հազ. ՀՀ դրամ

Ընդհանուր բնույթի հանրային ծառայությունների գծով ծախսերի 10.69 տոկոս թերակատարումը պայմանավորված է այն հանգամանքով, որ 32489000 ՀՀ դրամի ծախս չի ֆինանսավորվել սուբվենցիոն ծրագրերի՝ շինարարի կողմից ավարտական ակտ չներկայացնելու պատճառով և վարչական բյուջեի մասով պլանավորված ծախսերի տնտեսման հաշվին:

2. Տնտեսական հարաբերություններ / 35.50% / 56,779 հազ. ՀՀ դրամ

Տնտեսական հարաբերությունների գծով ծախսերի 64.50 տոկոս թերակատարումը պայմանավորված է այն հանգամանքով, որ պլանավորված է եղել հիմնականում 2024թ-ին մեկնարկած սուբվենցիոն ծրագրերը, իսկ 2024թ-ի սուբվենցիոն ծրագրերի մեծ մասը հաստատվել են տարեվերջին, որի հետևանքով մրցույթներն իրականացվել և պայմանագրերը կնքվել են նոյեմբեր-դեկտեմբեր ամիսներին, կապալառու ընկերությունները չեն հասցրել շինարարական աշխատանքներ իրականացնել, որի պատճառով էլ ֆինանսավորում չի կատարվել:

3. Բնակարանային շինարարություն և կոմունալ ծառայություն /11.20%/ 10,937 հազ. ՀՀ դրամ

Բնակարանային շինարարության և կոմունալ ծառայության գծով ծախսերի 88.80 տոկոս թերակատարումը պայմանավորված է այն հանգամանքով, որ 2024թ-ին մեկնարկած սուբվենցիոն ծրագրերի մեծ մասը հաստատվել են տարեվերջին, որի հետևանքով մրցույթներն իրականացվել և պայմանագրերը կնքվել են նոյեմբեր-դեկտեմբեր ամիսներին, կապալառու ընկերությունները չեն հասցրել շինարարական աշխատանքներ իրականացնել, որի պատճառով էլ ֆինանսավորում չի կատարվել:

4. Առողջապահություն / 0.00% / 0 հազ. ՀՀ դրամ

Առողջապահության գծով ծախսերի կատարման բացակայությունը պայմանավորված է այն հանգամանքով, որ այն նախատեսված է եղել դեղորոյքի ձեռք բերման համար և անհրաժեշտություն չի եղել ծախսը կատարելու:

5. Կրթություն /69.57%/ 96,229 հազ. ՀՀ դրամ

Կրթության գծով ծախսերի 30.43 տոկոս թերակատարումը պայմանավորված է այն հանգամանքով, որ 2024թ-ին պլանավորված են եղել սուբվենցիոն ծրագրեր՝ մանկապարտեզի կառուցում և վերանորոգում, որոնք ՀՀ կառավարության կողմից դեռևս չեն հաստատվել, որի պատճառով էլ ֆինանսավորում չի կատարվել:

6. Սոցիալական պաշտպանություն / 64.57% / 2,260 հազ. ՀՀ դրամ

Սոցիալական պաշտպանության գծով ծախսերի 35.43 տոկոս թերակատարումը պայմանավորված է այն հանգամանքով, որ 2024թ-ի հոկտեմբերի 24-ին ընդունվել է «Տեղական ինքնակառավարման մասին ՀՀ օրենքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» ՀՀ օրենքը, համաձայն որի արգելվում է բնակչին դրամական սոցիալական աջակցություն տրամադրել, այդ իսկ պատճառով գումարը տնտեսվել է:

Եզրահանգումներ

Իրականացված վերլուծության արդյունքում պարզվել է, որ բյուջեի կատարողականը բոլոր էական առումներով հիմնականում ճշմարիտ է ներկայացնում Փամբակ համայնքի 2024 թվականի բյուջեի կատարման եկամուտների և ծախսերի մասին 2024 թվականի ընթացքում և դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ առկա իրական պատկերները՝ «Բյուջետային

համակարգի մասին» ՀՀ օրենքի պահանջներին համապատասխան: Սակայն որոշ եկամուտների գծով ցուցանիշները բյուջեում պլանավորվել են ոչ արդյունավետ կերպով, իսկ որոշ ծախսերի թերկատարումները չեն դիտարկվում որպես ոչ արդյունավետ իրականացում, քանի որ դրանք պայմանավորված են ՀՀ կառավարության կողմից մի քանի սուբվենցիոն ծրագրերի չհաստատմամբ:

Առաջարկություններ

Առավել արդյունավետ և արդյունքահեն բյուջեի ձևավորման նպատակով առաջարկում ենք.

- Հաջորդ տարիների համար բյուջեի նախագծման գործընթացում վերլուծվող ցուցանիշների մշակման հիմքում դնել որոշակի չափանիշներ, որոնցից են՝ Ճշտությունը (հնարավոր է արդյոք ժամանակի ընթացքում պարզել ցուցանիշի ճշտության աստիճանը), Կայունությունը (եթե ցուցանիշի գնահատումը պարբերաբար կրկնվի, արդյոք արդյունքները կայուն կլինեն), Ամբողջականությունը (արդյոք ցուցանիշը տալիս է իրավիճակի ամբողջական պատկերը), Վերահսկելու հնարավորությունը (արդյոք օգտագործողը կարող է վերահսկել և կարգավորել ծառայության ֆունկցիոնալ ցուցանիշները), Համեմատելիությունը (կարող է արդյոք ցուցանիշն օգնագործվել այլ ժամանակահատվածում կամ այլ տարածաշրջանում գնահատված ցուցանիշների հետ համեմատության համար) և այլն:
- Անհրաժեշտությունից ելնելով կատարել պլանի պարբերական ճշգրտումներ եկամուտների և ծախսերի համապատասխան նվազումների կամ ավելացումների վերաբերյալ հավաստի տեղեկատվության առկայության դեպքում:
- Կատարել Բյուջեի միջոցների հաշվին պահվող նախադպրոցական, արտադպրոցական և կոմունալ կազմակերպությունների, ինչպես նաև առողջապահական կազմակերպությունների առանձին ցուցանիշների մանրամասն վերլուծություններ:

- Բյուջեի պլանավորման գործընթացում նախորդ տարիների ցուցանիշների համեմատականները (դինամիկան) դիտարկելիս հաշվի առնել անցյալում առկա իրավիճակների բացակայությունը՝ այնպիսի եկամուտների և ծախսերի նախատեսումից խոսափելու համար, որոնց անհրաժեշտությունը պայմանավորված էր նախորդ տարիների, այլ ոչ ընթացիկ տարվա հանգամանքներով:
- Ապահովել իրականացվելիք ծախսերի մասով հիմնավորվածության և անհրաժեշտության աստիճանների վերլուծություններ:

12 փետրվարի 2025թ.

«ՓԸՐՖԵՔԹ ԱՌԻԴԻՏ» ՍՊԸ-ի նախագահ

Ս. Բաբայան

Ա. Բաբայան